

ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DENETİM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; karayoluyla yapılan ulaştırma hizmetleri alanında gerçekleştirilecek faaliyetlerin denetimlerine ilişkin usul ve esaslar ile denetim yapacak personelin niteliklerini, görevlerini, yetkilerini, sorumluluklarını ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 35 inci ve 65/A maddeleri, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 477 nci ve 497 nci maddeleri kapsamında yapılacak denetimlere ilişkin usul ve esaslar ile yürütülecek iş ve işlemleri,
- b) Bu Yönetmelik kapsamında denetim yapan görevlilerin görev, yetki, sorumluluk, yükümlülük ve niteliklerini,
- c) İdari para cezası karar tutanaklarının düzenlenmesinde ve takibinde uygulanacak usul ve esasları,
- ç) İhlal tespit tutanakları ve verilecek uyarılara ilişkin usul ve esasları,
- kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 4925 sayılı Kanunun 27 nci maddesine, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesine, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 477 nci ve 497 nci maddelerine ve 2918 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (c) bendi ile 35 inci ve 65/A maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Adi tutanak: Kayıt altına alınması gereken bir durumu, tespit edenler tarafından hazırlanıp imzalanan belgeyi,
- b) Araç (taşıt): Karayollarında kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adını,
- c) Araç muayene istasyonları: Sabit, seyyar, motosiklet veya traktör muayene istasyonlarını,
- ç) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını,
- d) Bölge müdürlüğü: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bölge müdürlüklerini,
- e) Delil: Denetim esnasında tespiti yapılan durumu tevsik edecek her türlü bilgi ve belgeleri,
- f) Denetim: Karayoluyla yapılan ulaştırma hizmetleri alanında gerçekleştirilecek faaliyetlerin, 4925 sayılı Kanuna, 2918 sayılı Kanuna ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye uygun olarak yapılıp yapılmadığının incelenmesi, araştırılması ve kontrol edilmesini,
- g) Denetim ekibi: Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak olan denetimi gerçekleştirecek olan denetleyici/denetleyicileri,
- ğ) Denetim planı: İdarenin risk analizleri ile Bakanlık politika ve stratejileri doğrultusunda, İdare veya bölge müdürlüklerince hazırlanan planı,
- h) Denetim programı: Denetim planı çerçevesinde gerçekleştirilecek operasyonel faaliyetleri içeren dokümanı,
- ı) Denetim raporu: Yapılan denetim ve incelemeler sonucunda düzenlenen raporu,
- i) Denetleyici: İdare veya bölge müdürlüklerinde görev yapan ve bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen şartları taşıyan kişiyi,
- j) Diğer denetleyici kurumlar: 4925 sayılı Kanun, 2918 sayılı Kanun ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yetkili kılınan Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının birimleri ile Ticaret Bakanlığının sınır kapılarındaki birimleri ve belediyelerin ilgili zabıta birimlerini,
- k) Elektronik sistemlerden faydalanılarak yapılan denetim: Uzak denetim ve U-Net Otomasyon Sistemi üzerinden elde edilen veriler çerçevesinde uzaktan yapılan denetimi,
- l) İdare: Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğünü,
- m) İşletme: Kamu kurum/kuruluşları da dâhil olmak üzere kâr amacı bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, 4925 sayılı Kanun, 2918 sayılı Kanun ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili mevzuat kapsamında faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişileri,
- n) İşletme denetimi: İşletmelerin merkez veya şubesinin denetimini,
- o) Kabahat: İlgili kanunlar ile bu kanunlara dayanılarak çıkarılan idari düzenlemelere aykırılık teşkil eden ve karşılığında idari yaptırım uygulanması öngörülen durum ve eylemlerin her birini,
- ö) Karayolu denetim kesimi: Genel olarak araç ve sürücülerinin denetim amacıyla durdurulduğu veya tespit edilen kabahatlerin karşılığı olan yasal işlemlerin yapıldığı, işaretlerle belirlenmiş ve güvenliği sağlanmış karayolu bölümünü,
- p) Kontrol listesi: Denetimlerde kullanılmak üzere İdare tarafından hazırlanan listeleri,
- r) Muayene merkezi: Tehlikeli madde taşımacılığı ile Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşma kapsamında kullanılan araç ve üstyapılarının test ve muayene hizmetlerini sağlayabilecek ölçüde gerekli altyapı, teçhizat ve personele sahip olan ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş işletmeleri,
- s) Ön ihbarlı denetim: Elektronik denetim sistemlerinden temin edilen bilgiler neticesinde denetime alınan taşıtlarla ilgili yapılan denetimi,
- ş) Risk analizi: Etkin ve verimli denetim yapabilmek amacıyla, denetimlerden önce taşıt, sürücü veya işletmelere ilişkin veri tabanlarında bulunan bilgilerin analizini,
- t) Sabit denetim istasyonu: Kamuya açık karayolu güzergâhında bulunan denetim istasyonlarını,
- u) Seyyar denetim: Sabit denetim istasyonları haricinde karayolu kenarında güvenli bir noktada kolluk kuvvetleri tarafından taşıtların durdurulması yolu ile yapılan denetimi,
- ü) Tutanak: İdari para cezası karar tutanağı veya ihlal tespit tutanağını,
- v) U-Net Otomasyon Sistemi: Bakanlığın yazılım sistemini,
- y) U-Net Otomasyon Sistemi denetimi: U-Net Otomasyon Sistemi üzerinden tespit edilen verilere göre yapılan denetimi,
- z) Uzak Denetim: Sabit denetim istasyonlarından alınan veri ve görüntüler üzerinden yapılan sistematik denetimi,
- ifade eder.
- (2) Bu Yönetmelikte yer alan ancak birinci fıkrada tanımlanmayan ifadeler için Bakanlık tarafından yayımlanan mevzuatta belirtilen tanımlar esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetim Yapacak Birimler ve Görevleri

İdare ve bölge müdürlüklerinin görevleri

MADDE 5 – (1) İdarenin bu Yönetmelik kapsamındaki görevleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Denetleyici yetkisi verilenlere yönelik eğitimleri verecek eğitimcilerin belirlenmesi ve eğitilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yapmak.

- b) Yapacağı denetimlere ilişkin yıllık denetim planını hazırlamak.
- c) İlgili mevzuat kapsamında yapılması gereken denetimlerin planlanması ve koordine edilmesi, denetim usul ve esasları ile denetim politika ve stratejilerinin belirlenmesine yönelik iş ve işlemleri yapmak.
- ç) Araç muayene istasyonlarının ve muayene merkezlerinin mevzuata uygunluk denetimlerini denetim planına uygun olarak yapmak.
- d) İdarede görevli denetleyicilerin görevlendirilmesine yönelik işlemleri yürütmek.
- e) Gerekli görülmesi halinde denetimlere iştirak etmek.
- f) Bölge müdürlüklerince yapılan denetim faaliyetlerinin yıllık olarak değerlendirilmesini ve raporlamasını yapmak.
- g) Denetimle yetkili diğer yetkili kurumlar tarafından yapılan denetimlerin verimli ve etkili olmasına yönelik çalışma, koordinasyon ve planlamayı yapmak.
- ğ) Kontrol listelerini hazırlamak ve güncel tutmak.
- (2) Bölge müdürlüklerinin bu Yönetmelik kapsamındaki görevleri aşağıda belirtilmiştir:
- a) İlgili mevzuat kapsamında yapılması gereken denetimlerin planlanması, programlanması, koordine edilmesi ve takibi ile ilgili iş ve işlemleri yapmak.
- b) Denetim sonuçları ile ilgili işlemleri yürütmek.
- c) Yapacakları denetimlere ilişkin yıllık denetim planını hazırlamak.
- ç) Yapılan denetimlere ilişkin yıllık denetim faaliyet raporunu hazırlamak ve en geç takip eden yılın ocak ayı sonuna kadar İdareye sunmak.
- d) Denetleyicilere yönelik tamamlayıcı eğitimleri vermek veya verdirmek.
- e) Bölge müdürlüklerinde görev yapan denetleyicilerin görevlendirilmesine yönelik işlemleri yürütmek.
- f) Gerekli durumlarda diğer denetleyici kurumlarla müşterek denetimler planlanması için gerekli koordinasyon çalışmasını yapmak.
- g) Seyyar denetimleri planlamak ve yapmak.
- (3) Bölge müdürlükleri, denetimin niteliğine göre gerektiğinde mahalli mülki amirinden kolluk kuvveti görevlendirilmesini talep eder.
- (4) Bölge müdürlüklerince düzenlenen tutanakların tebliği, takibi ve benzeri işleri yapan personel ile denetleyici personel ayrı ayrı olarak görevlendirilir.

Görevli ve yetkili diğer kurumlar

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak denetimlerde tutanak düzenlemeye 4925 sayılı Kanun, 2918 sayılı Kanun ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yetkilendirilmiş görevli Bakanlık (İdare ve bölge müdürlükleri) personeli ile denetimle yetkili diğer kurumların personeli de görevli ve yetkilidir.

(2) Denetim ile yetkili diğer kurumlar, yaptıkları denetim sonucuna ilişkin tutanakları ilgili bölge müdürlüğüne gönderir ancak, denetimlerin sonucuna ilişkin tutanakların kendi otomasyon sistemi üzerinden elektronik ortamda Bakanlığa göndermesi halinde, fiziki olarak İdareye veya bölge müdürlüğüne göndermez.

(3) Denetim ile yetkili diğer kurumlar bu Yönetmelik kapsamında denetim yapacak kendi personeline yönelik tamamlayıcı eğitimleri verir veya verir.

(4) Denetim ile yetkili diğer kurumlar, yaptıkları denetimlere ilişkin istatistiki bilgileri, Bakanlığın talebi halinde yazılı veya elektronik ortamda bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Çeşitleri

Denetim çeşitleri

MADDE 7 – (1) Denetim çeşitleri aşağıdaki gibidir:

- a) Karayolunda yapılan denetimler;
- 1) Sabit denetim istasyonlarında denetim,
- 2) Seyyar denetim,
- 3) Sınır kapılarında yapılan denetim.
- b) İşletme denetimleri;
- 1) Gerçek/tüzel kişilere ait işletmelerde yapılan denetim,
- 2) Araç muayene istasyonlarının işletme denetimi,
- 3) Muayene merkezlerinin işletme denetimi.
- c) Fiziki yer ve mekân uygunluk denetimleri;
- 1) Gerçek/tüzel kişilere ait işletmelerin uygunluk denetimi,
- 2) Araç muayene istasyonlarının uygunluk denetimi,
- 3) Muayene merkezlerinin uygunluk denetimi.
- ç) Elektronik sistemlerden faydalanılarak yapılan denetimler;
- 1) Uzak Denetim,
- 2) U-Net Otomasyon Sistemi üzerinden denetim.

Karayolunda yapılan denetimler

MADDE 8 – (1) Sabit denetim istasyonlarında denetim;

a) Denetim programı çerçevesinde denetimler gerçekleştirilir.

b) Elektronik sistemler vasıtasıyla belirlenen araçların denetlenmesi esas olup, sistemlerin bu şekilde araç seçememesi halinde denetlenecek araçlar denetleyici tarafından belirlenir.

c) Yolcu taşımacılığı yapan taşıtların denetimi özel bir durum olmadıkça, tartım platformuna alınmadan gerçekleştirilir.

(2) Seyyar denetim;

a) Denetim yapılacak karayolu denetim kesimi ve zamanı bölge müdürlükleri tarafından belirlenir.

b) Denetim yapılacak karayolu denetim kesiminde taşıt/taşıtların konuşlanacağı ve denetime tabi tutulacak taşıtların depolanacağı yeterli ve güvenli alan olmasına özen gösterilir.

c) Viraj, kavşak, köprü ve tünel gibi görüşün azaldığı yerler veya yakınında, kaplamanın daraldığı ya da trafik işaretlemeleri ile geçmenin yasaklandığı yol kesimlerinde ve yol zemininin karlı veya buzlu olduğu durumlar ile görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda denetim yapılmamasına özen gösterilir.

ç) Denetimin uygulanacağı yol kesiminde araç durdurma, şerit daraltma ve benzeri trafik tedbirleri trafik zabıtasınca yapılır.

d) Denetimlerde varsa ortak denetim alanları tercih edilmelidir.

(3) Bakanlık ve bölge müdürlükleri tarafından karayolunda yapılan denetimler, kontrol listeleri kullanılarak yapılır.

(4) Sınır kapılarında yapılan denetimler, kontrol listeleri kullanılarak yapılır.

(5) Denetim faaliyetinde bulunan ekip, denetim noktası öncesindeki elektronik sistemlerden faydalanarak denetlenecek aracın belirlenmesi suretiyle ön ihbarlı denetim de gerçekleştirebilir. Buna ilişkin hususlar İdare tarafından belirlenir.

İşletme denetimleri

MADDE 9 – (1) Gerçek/tüzel kişilerin işletme denetimlerinde;

- a) İşletmelerin mekân ve/veya faaliyet denetimleri kontrol listeleri kullanılarak yapılır.
- b) İşletme denetiminin, zamanı ve işletmelere ilişkin bilgiler önceden denetim programında belirlenir.

(2) Araç muayene istasyonlarının ve muayene merkezlerinin mekân ve faaliyet denetimi, İdare tarafından görevlendirilen personele, İdare tarafından hazırlanan/onaylanan denetim planı ve programı kapsamında yapılır.

Fiziki yer ve mekân uygunluk denetimleri

MADDE 10 – (1) Taşımacılık yetki belgesinin ilk düzenlenmesi veya yenilenmesinde, fiziki yer ve mekân şartlarının sağlandığına yönelik denetimler kontrol listeleri kullanılarak, bölge müdürlüklerince gerçekleştirilir.

(2) İlk defa yetkilendirilecek veya yetki belgesi yenilenecek araç muayene istasyonlarının ve muayene merkezlerinin fiziki yer ve mekân şartlarının sağlandığına yönelik denetimler İdare tarafından gerçekleştirilir.

(3) Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanlığı Kuruluşu (TMGDK) yetkilendirme, belge yenileme ve adres değişikliği taleplerine ilişkin işlemlerde fiziki yer ve mekân şartlarının sağlandığına dair denetimler İdarece veya bölge müdürlükleri tarafından gerçekleştirilir.

(4) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen denetimler, İdare veya bölge müdürlüklerince gerekli görülen hallerde gerçekleştirilir.

Elektronik sistemlerden faydalanılarak yapılan denetimler

MADDE 11 – (1) İdare ve/veya bölge müdürlükleri tarafından oluşturulan uzak denetim merkezlerinde yapılacak denetimler; uzak denetim için kullanılan sistem tarafından, elektronik cihaz, ortam veya U-Net Otomasyon Sistemi üzerinden tespit edilen verilere göre mevzuat kapsamında yapılır.

(2) Kabahat, şüpheye meydan vermeyecek şekilde tespit edilir.

(3) Elektronik ortamdaki kayıtlar gerektiğinde çıktı alınarak çoğaltılabilir.

(4) Sistem üzerinden yapılan tespitlere ilişkin tutanakların elektronik ortamda düzenlenmesi esastır.

(5) Uzak denetimde; kontrol edilen araçlara ilişkin olası kabahatler U-Net Otomasyon Sistemi tarafından listelenir. Listelenen kayıtlar üzerinde yapılan incelemede kabahat tespit edilmesi durumunda tutanak düzenlenir. İhlalin bulunmadığının tespiti halinde gerekçesi kayıt altına alınarak cezai işlem uygulanmaz.

(6) Uzak denetimde; cezai işlem uygulanamayacak durumlarda gerekçe U-Net Otomasyon Sisteminde belirtilir.

(7) Elektronik sistemlerden faydalanılarak yapılan denetimler, denetleyiciler tarafından yapılabileceği gibi İdare ve/veya bölge müdürlüklerinin görevlendireceği diğer personel tarafından da gerçekleştirilebilir.

(8) Elektronik sistemlerden faydalanılarak yapılacak denetimler, İdare tarafından yayımlanacak esaslara göre yapılır.

İstatistikler ve risk analizi

MADDE 12 – (1) İdarece, bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlere ilişkin verilere dayalı istatistikler oluşturulur.

(2) İdare, etkin ve verimli denetim yapabilmek amacıyla, taşıt, sürücü veya işletmelere ilişkin Bakanlık veri tabanında bulunan bilgiler üzerinden risk analizleri yapabilir.

(3) İdarece, bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlere ilişkin oluşturulacak istatistiki bilgiler, taşıt, sürücü veya işletmelere ilişkin risk analizleri, risk analizine göre yapılabilecek sınıflandırmalar ile İdarenin uygun göreceği diğer bilgi ve belgeler, gerekli görülmesi halinde ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile paylaşılabilir.

(4) Risk analizine göre sınıflandırma yapmak suretiyle belirli taşıt, sürücü veya işletmelerin denetlenmesine öncelik verilebilir, sürekli tespit edilen bir eksikliğe veya öncelik verilecek hususlara yönelik denetim planı ve programı yapılabilir.

(5) Üçüncü fıkraya göre oluşturulan bilgiler, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre bu Yönetmelik kapsamında denetime tabi olan gerçek veya tüzel kişilerle paylaşılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Öncesi ve Sonrası Yapılması Gerekli İşlemler

Denetim planı ve denetim programı

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında bölge müdürlüklerince yapılacak denetimlere dair yıllık denetim planı bölge müdürlüklerince hazırlanır ve her yıl kasım ayının 15'ine kadar İdareye sunulur. Sunulan yıllık denetim planları İdare tarafından onaylanır. Denetim planı hazırlanırken, önceki denetim faaliyetlerinden elde edilen verilerden yararlanılır.

(2) Bir yıllık periyodu içeren denetim planı;

- a) Kapsadığı coğrafi alanı,
- b) Kontrol edilecek tesis veya faaliyetlerin türünü,
- c) Yapılacak denetimlerin çeşidini, içerir.

(3) Kesinleşen yıllık denetim planına uygun olarak, bölge müdürlükleri tarafından üçer aylık denetim programı hazırlanır. Denetim programı hazırlanırken, U-Net Otomasyon Sistemi üzerinden yapılan/yapılacak risk analizi dikkate alınır.

(4) Denetim programı yıllık denetim planını detaylandırarak şekilde, denetlenecek işletme, denetim yeri veya güzergâh bilgisi, denetim süresi, denetimin çeşidi, kapsamı ve benzeri bilgileri içerir.

(5) İdarece veya bölge müdürlükleri tarafından gerekli görüldüğü hallerde denetim plan ve programına bağlı olmaksızın da denetim yapılabilir.

(6) Uygulanacak denetim programı, denetimler bitinceye kadar ilgisiz kişilerle paylaşılmaz.

Haberli ve habersiz denetim

MADDE 14 – (1) Haberli denetimler sadece aşağıdaki hallerde yapılır:

- a) İlk defa yetki verileceklerin zorunlu fiziki yer ve mekân uygunluk denetimi.
 - b) Yetki belgesi düzenlenmiş ve fiziki yer ve mekân denetimi yapılmış olan yerlerde yapılan değişikliklerin denetimi.
 - c) İdare tarafından uygun görülen diğer denetimler.
- (2) Habersiz denetim; birinci fıkra haricindeki denetimleri kapsar.

Kontrol listeleri ve denetim raporu

MADDE 15 – (1) Denetleyici, İdare tarafından yayımlanan kontrol listelerini kullanarak denetim yapar.

(2) Fiziksel veya elektronik ortamda düzenlenen tutanaklar, kontrol listeleri ve denetim raporu denetleyici/denetleyiciler tarafından ıslak veya elektronik imza (e-imza) ile imzalanır.

(3) Kontrol listesi; denetlenenin haberdar edilmesi şartıyla elde edilen fotoğraf ile buna ilişkin diğer belgeler varsa tutanak ile ilişkilendirilmek suretiyle U-Net Otomasyon Sisteminde beş yıl süreyle saklanır.

(4) Denetleyici, işletme denetimlerinde denetim raporu düzenler.

(5) Denetim raporu; kontrol listesi ile ilişkilendirilmek suretiyle, U-Net Otomasyon Sisteminde beş yıl süreyle saklanır.

İdari yaptırım kararı

MADDE 16 – (1) Yapılan denetimlerde, mevzuatta belirtilen gerekliliklere uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin tespit edilmesi durumunda, mevzuatta belirtilen yaptırımlar uygulanır.